

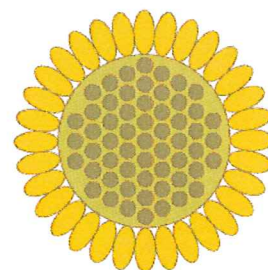
Små biltvättanläggningar

Tillsynsprojekt inom "Friska vatten" och
"Giftfri miljö"

Mats Wålinder
2011

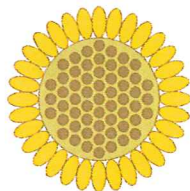
RAPPORT

MILJÖ

**SÖDERTÖRNS
MILJÖ- & HÄLSO-
SKYDDSFÖRBUND**

136 81 Haninge
BESÖKSADRESS
Rudsjöterrassen 3D
TELEFON 08-606 93 00
FAX 08-606 93 01
E-POST
miljokontoret@smohf.se
www.smohf.se

Handläggare:
Mats Wälinder
Tel: 08-606 93 14

TILLSYNSPROJEKT SMÅ BILTVÄTTANLÄGGNINGAR

Sammanfattning

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund har under 2011 inspekterat små biltvättanläggningar i Haninge, Tyresö och Nynäshamns kommuner. Totalt inspekterades 30 biltvättanläggningar (varav Haninge: 17, Tyresö: 7 och Nynäshamn: 6).

Förbundet har bl a friska vatten och giftfri miljö som övergripande mål för verksamheten. En av de planerade åtgärderna för att nå målen är att föroreningar från miljöfarlig verksamhet som biltvätt, verkstäder m m ska minska.

Projektet syftar till att minska miljöbelastningen från biltvättanläggningar och medverka till att uppfylla de nationella miljömålen. Särskild fokus har lagts på att försöka begränsa föroreningsutsläppen till avloppsvattennätet.

Några exempel på uppmärksammade brister var:

- 2 biltvättar saknade oljeavskiljare för rening av tvättvatten.
- 5 anläggningarna saknade oljenivåalarm till oljeavskiljaren.
- 18 anläggningarna saknade skriftliga drift- och skötselinstruktioner för slam- och oljeavskiljaren.
- 8 anläggningarna tömde slam- och oljeavskiljare mer sällan än 1 gång per år.
- 18 anläggningarna förvarade tvättkemikalier/farligt avfall ej invallat så att risk fanns för spridning till avlopp m m vid olyckshändelse.
- 2 anläggningar använde tvättmedel som var klassificerade som miljöfarliga.
- Hälften av anläggningarna upprättade inte någon årlig journal för uppkommet farligt avfall.
- 8 anläggningar transporterade farligt avfall i egen regi utan att anmält detta i förväg till länsstyrelsen.

Förbundet har förelagt/uppmanat varje verksamhet om att åtgärda bristerna. Vid allvarliga brister förelades verksamheten att redovisa åtgärder till förbundet. Uppföljning av meddelade krav pågår för närvarande av förbundet.

Bakgrund och problembeskrivning

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund har den lokala tillsynen över biltvättanläggningar enligt miljöbalken. Tillsynsprojektet riktade sig mot anläggningar som tvättade mindre än 2000 personbilar eller 400 andra motordrivna fordon/tyngre vägfordon per kalenderår. Dessa anläggningar är icke anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter enligt bilagan till förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899). Dessa anläggningar ingår i kategorin "Övriga fordonstvättanläggningar" i gällande taxa och betalar en fast årlig avgift för den tillsyn som förbundet bedriver. Avgiften uppgår för närvarande till 1620 kr per år och ska täcka bl a förbundets arbete med förberedelser, inspektioner, tillsynsskrivelser, information, administration etc.

Enligt förbundets tillsynsplan ska dessa anläggningar inspekteras med ett intervall av ca 4 år. Tillsynsfrekvensen fastställs efter en riskbedömning enligt miljöbalken.

Förbundet har bl a friska vatten och giftfri miljö som ett övergripande mål för verksamheten. Mål 1 under friska vatten är att halterna av föroreningar i mark och vatten ska vara så låga att de inte har någon negativ inverkan på människors hälsa, ger förutsättningar för biologisk mångfald och möjligheter till allsidig användning av mark och vatten. En av de planerade åtgärderna för att nå målen är att föroreningar från miljöfarlig verksamhet som biltvätt, verkstäder m m ska minska.

Biltvättanläggningar bidrar bl a till att öka mängden av föroreningar som tungmetaller och olja i avloppsvattnet. Det är viktigt ur miljösynpunkt att det slam som bildas i reningsverken innehåller så låga halter av föroreningar som möjligt för att slammet ska kunna återföras till jordbruksmark. Därför är det viktigt att biltvättanläggningar kontrollerar sin verksamhet och vid behov vidtar åtgärder för att minska utsläppen av tungmetaller och andra skadliga ämnen till avloppsreningsverken.

Syfte och mål

Projektet syftar till att minska miljöbelastningen från biltvättanläggningar och medverka till att uppfylla de nationella miljömålen. Särskild fokus har lagts på att försöka begränsa föroreningsutsläppen till avloppsvattnet. Kontroll har bl a skett om biltvättanläggningarna har godtagbara slam- och oljeavskiljare samt om drift- och skötselinstruktioner finns för avskiljarna. Kontroll har även utförts om anläggningen har passerat gränsen för kravet på installation av kompletterande reningsutrustning/reningsverk utöver slam- och oljeavskiljning (vid tvätt av fler än 2000 personbilar eller 400 tyngre vägfordon/lastbilar per år)

Projektet syftar även till att höja kunskapsnivån hos verksamhetsutövarna (VU) om egenkontroll och deras ansvar att ha tydliga ansvarsförhållanden samt bra rutiner för att bl a förhindra skadliga föroreningsutsläpp till avloppsnätet

Material och metod

Tillsynsbesök har utförts på små biltvättanläggningar i Haninge, Tyresö och Nynäshamns kommuner. Verksamheterna söktes upp via befintligt register (Miljöreda) och företagsregister. Totalt inspekterades 30 biltvättanläggningar (varav Haninge: 17, Tyresö: 7 och Nynäshamn: 6). Utöver dessa fanns några biltvättar som redan fått tillsynsbesök av förbundet under 2010. Dessa valdes att inte besökas i projektet. Tid bokades för inspektionerna genom telefonkontakt. Inspektionerna har utförts under perioden januari-juni 2011. En checklista användes vid inspektionerna för att tillsynen skulle bli så likartad som möjligt på samtliga objekt. I de fall verksamheten även hade bilverkstad så inspekterades även denna del. Eventuellt tidigare meddelade krav på försiktighetsmått från förbundets senaste inspektion av verksamheten följdes även upp.

Vid varje inspektion delade förbundet ut en informationsbroschyr om egenkontroll vid fordonstvätt samt förslag till drift- och skötseljournaler. Efter utförd inspektion upprättades ett beslut/skrivelse för varje anläggning med föreläggande om att åtgärda uppmärksammade brister. Vid allvarliga brister förelades VU att redovisa utförda åtgärder till förbundet. Uppföljning av förbundets meddelade krav pågår för närvarande.

Projektledare var miljöinspektör Mats Wälinder. Medverkande var miljöinspektörerna Kajsa Kirbe samt Per Gröning.

Resultat

Slam- och oljeavskiljare

Två biltvättar saknar oljeavskiljare för rening av tvättvatten. Detta strider helt mot miljökraven och får till följd att bl a oljeprodukter avleds helt orenat till kommunens spillvattennät.

En biltvätt har förelagts om att funktionskontrollera sin äldre oljeavskiljare från 1970-talet genom provtagning. Om det visar sig att gällande utsläppsnormer inte kan innehållas krävs en ny oljeavskiljare. Övriga oljeavskiljare vid anläggningarna bedöms, utifrån dagens tvättbelastning, som godtagbara. De verksamheter som har oljeavskiljare av äldre typ d v s från 1970/1980-tal får dock vara beredda på att krav kan komma att ställas på utbyte vid förbundets kommande inspektioner eller utifrån resultat från allmän kontroll/täthetskontroll av avskiljaren, se nedan för mer information om allmän kontroll.

Vid 8 biltvättar sker tömning av slam- och oljeavskiljare mer sällan än 1 gång per år. Enligt bestämmelser i kommunala renhållningsordningen ska en slam- och oljeavskiljare tömmas vid behov dock minst 1 gång per år. Syftet är att avskiljarnas funktion ska säkerställas och att skydda bl a det kommunala avloppsnätet.

Vid 18 biltvättar finns inte skriftliga drift- och skötselinstruktioner för slam- och oljeavskiljaren. Det är mycket anmärkningsvärt då instruktioner är grundläggande för att på rätt sätt kunna sköta om anläggningen och undvika skadliga utsläpp till avloppsnätet. Vid nyinstallation av avskiljare ska alltid instruktioner medfölja från tillverkare/leverantör.

Vid 5 biltvättar saknar oljeavskiljaren föreskrivet oljenivåalarm. Nivåalarm är en viktig basutrustning till avskiljaren och ska skydda mot överutsläpp av oljeprodukter till avloppsnätet.

Vid 7 biltvättar fungerade inte oljenivåalarmet vid förbundets inspektion. En orsak till detta kan vara bristande rengöring av den givaren som finns oljeavskiljaren. Andra fel kan ha att göra med den elektriska kabel som finns kopplad till larmtavlan.

Slam- och oljeavskiljare ska enligt EN 858-1/2 vart femte år genomgå en s k allmän kontroll. Där kontrolleras all utrustning för slam- och oljeavskiljning inklusive dess täthet. Europeanormen gäller formellt avskiljare installerade enligt normen som började att gälla i början av 2000-talet. Då många inspekterade oljeavskiljare är äldre och godkända enligt tidigare normer är det viktigt att även dessa genomgår en allmän kontroll och särskilt den täthetskontroll som ingår. Förbundet har uppmanat/förelagt samtliga biltvättar att låta utföra en allmän kontroll, som ska utföras av särskilt utbildad

personal. Endast några få anläggningar hade genomgått allmän kontroll vid förbundets inspektion.

De verksamhetsutövare som själva äger sin lokal är generellt mer insatta i slam- och oljeavskiljarens funktion samt skötselfrågor än de som hyr lokal. I flera fall har ansvarsfrågan för tömning av slamränna, slam- och oljeavskiljare samt kontroll av larm och oljeavskiljaren varit oklar i de fall VU hyr sin lokal. Förbundet har i dessa ärenden uppmanat VU att i samråd med fastighetsägaren reda ut ansvaret för tömning av slamränna och avskiljare, allmän kontroll och vem som ska utföra kontroll av oljeavskiljaren, larm, slamskikt etc. Allt detta ska dokumenteras i en ansvarsfördelning, som ska finnas tillgänglig hos verksamhetsutövaren.

Kompletterande reningsutrustning

Enligt policy för fordonstvättar i Haninge ska anläggningar som tvättar minst 2000 personbilar eller 400 lastbilar, bussar eller andra vägfordon per år ha kompletterande rening utöver slam- och oljeavskiljning. Vidare ska de utsläppsnormer som anges i tabell 2 uppfyllas avseende vissa tungmetaller och olja.

Samtliga inspekterade anläggningar utom en ligger under gränsen för krav på kompletterande rening och särskilda utsläppsnormer. Förbundet har informerat samtliga anläggningar om gällande regler för kompletterande rening och informationsplikt till förbundet om de passerar gränsen.

Kemikalier

De avfettningsmedel som är absolut vanligast är alkaliska/vattenbaserade medel samt kallavfettningsmedel av petroleumbas, som används för att avlägsna svår smuts. Mindre vanliga avfettningsmedel är mikroemulsioner samt vegetabiliska medel.

Flera verksamheter använde enbart miljöanpassade avfettningsmedel som alkaliska eller vegetabiliska. Dessa var även i vissa fall svanenmärkta. Vid några verksamheter uppfyllde samtliga medel lägsta klassificeringsnivån irriterande. Vid andra verksamheter var de enligt uppgift tvungna att använda lite mer kraftfulla medel som kallavfettning med petroleumbas för att fläckvis få bort svår vintersmuts. Vid 2 verksamheter användes tvättmedel som var klassificerade som miljöfarliga. Vid 2 andra verksamheter användes tvättkemikalier som var tveksamma ur miljösynpunkt, då dessa innehöll bl a aromatiska kolväten. Förbundet har i dessa fyra fall förelagt verksamheterna enligt miljöbalken/utbytesprincipen om att undersöka och om möjligt övergå till alternativa medel.

Använda schampon var olika borst, -vax, - och skumschampon. Ofta har dessa medel en mindre påverkan på miljö- och hälsan.

En vanlig anmärkning var att verksamheterna förvarade flytande tvättkemikalier eller flytande farligt avfall utan skyddande invallning/uppsamlade tråg. Vid 18 verksamheter konstaterades anmärkningar rörande detta. Vanligt var t ex att förvaring av tvättkemikalier utfördes nära golvrännan i tvätthallen. Vid spill eller läckage finns överhängande risk för att koncentrat av dessa kemikalier rinner ner i avloppet. Konsekvensen kan bli en negativ påverkan på ledningsnätet samt risk för förorening av reningsverket och dess slam. Rättsfall enligt miljöbalken har visat att invallning av flytande miljö- och hälsofarliga kemikalier och farligt avfall är att betrakta som ett skäligt försiktighetsmått enligt miljöbalken 2 kap 3 §.

Avfallshantering

Enligt avfallsförordningen, SFS 2011:927, ska egen transport av farligt avfall anmälas till länsstyrelsen. Av dem som transporterade farligt avfall i egen regi var det 8 verksamheter som inte hade anmält detta till länsstyrelsen. Det är anmärkningsvärt då överträdelsen utgör ett misstänkt miljöbrott enligt miljöbalken. Förbundet delade ut anmälningsblanketter i dessa fall. Huvuddelen av verksamheterna anlidade åkerier som har tillstånd av länsstyrelsen för farligt avfall transporter.

Enligt avfallsförordningen, 55 § ska verksamhetsutövare som bedriver en verksamhet där farligt avfall uppkommer (bl a biltvättar) föra journal över årlig mängd, typ och mottagare för avfallet. Journalen ska sparas i minst 3 år. 15 verksamheter upprättade inte en fullständig journal över årlig uppkomst av farligt avfall.

Förslag till fortsatt tillsynsarbete

Syftet och målen med tillsynsprojektet bedöms kunna uppfyllas. De meddelade besluten/skrivelserna med krav på skyddsåtgärder för varje anläggning följs upp via redovisningar och telefonkontakter. Biltvättanläggningar inspekteras därefter i enlighet med gällande tillsynsplan, för närvarande vart fjärde år. I det fortsatta tillsynsarbetet ingår även rådgivning från förbundet samt yttranden/tillsynsärenden i samband med bygglov/bygganmälan rörande nya och förändrade biltvättar.

BESÖKTA ANLÄGGNINGAR

Namn	Adress	Fast.beteckning
Södertörns Markttjänst AB	Cementvägen 35	Åby 1:170- H
Vattenfall Services Nordic AB	Lillsjövägen 10	Jordbromalm 4:2- H
GBA Grus & Betong AB	Rörvägen 12	Jordbromalm 6:12- H
Auto Söder AB	Dåntorpsvägen 1	Jordbromalm 6:61- H
Södertörns brandförsvarsförbund	Söderbytorpsgatan 7	Söderby 1:814- H
Lagerstedts Bilservice AB	Söderbytorpsgatan 5	Söderby 5:5- H
Johnsson Bil Väsby AB	Vendelsövägen 49	Söderby 1:757- H
Nordic Åkeri AB	Kilowattvägen 12	Alby 2:43- H
Stiven Bilverkstad	Hantverkärvägen 24	Söderbymalm 7:3- H
Stjärnrekond	Hantverkärvägen 38	Söderbymalm 7:57- H
Hoffsten Motor AB	Söderbymalmsvägen 2	Söderbymalm 7:45- H
Torvalla Bil & Rostskyddshall AB	Hantverkärvägen 33	Söderbymalm 7:7- H
Haninge kommun, Tekniska kont.	Anläggärvägen 6	Söderbymalm 7:13- H
MW Gruppen Stockholm AB	Anläggärvägen 20	Söderbymalm 7:41- H
Torvalla Bil Haninge AB	Hantverkärvägen 30	Söderbymalm 7:5- H
Falck Ambulans AB	Förrådsvägen 11	Nödesta 17:23- H
Håga Taxitrafik AB	Verkstadsvägen 10	Nödesta 13:5- H
Lindkvist Förvaltning Tyresö AB	Radiovägen 18	Plåtslagaren 2- T
Södertörns brandförsvarsförbund	Vintervägen 7B	Tennet 1- T
Tyresö kommun, kommunverkstad	Radiovägen 31 B	Smeden 2- T
Tyresö Tak AB	Radiovägen 38	Smeden 8- T
Lennart Rönn Bil AB	Vintervägen 5	Tennet 3- T
Bavaria Stockholm Bil AB	Vintervägen 4	Kopparen 8- T
Challangers Biltvätt & Recond	Vintervägen 22-24	Kopparen 14- T
Kerstins Taxi & Buss AB	Segersängsvägen 2	Grödbby 2:128- N

PM Recond & Bilservice HB	Åkervägen 8	Plogen 6- N
Nynäshamns Plåt- och Billackering	Bäckvägen 1	Hammaren 2- N
Malmbergs Bil KB	Nynäsvägen 6	Nynäshamn 2:164- N
Nynäshamns kommun, Tekn.serv.	Nynäsvägen 56	Svarven 7- N
Am Recond	Sandtorpsvägen 14 B	Svarven 2-N

Totalt: 30 biltvättar. Varav Haninge: 17, Tyresö: 7 och Nynäshamn: 6